

ВПЛИВ КОНГРУЕНТНОСТІ У РОЗПОДІЛІ ДОМАШНІХ ОБОВ'ЯЗКІВ НА ЗАДОВОЛЕНІСТЬ ПОДРУЖЖЯ

У статті аналізується, як конгруентність у розподілі домашніх обов'язків впливає на подружнє задоволення. Вивчаються механізми, через які узгодженість або розбіжності в уявленнях формують якість стосунків, з акцентом на гендерні стереотипи та сучасні зміни в ролях. Розглядається, як ефективний розподіл обов'язків може покращити подружнє задоволення та зменшити рівень конфліктів.

Ключові слова: конгруентність, розподіл обов'язків, подружнє задоволення, гендерні ролі, сімейні стосунки.

The article analyzes how congruence in the division of household duties affects marital satisfaction. It examines the mechanisms through which alignment or discrepancies in perceptions shape the quality of relationships, with a focus on gender stereotypes and modern role changes. The study explores how an effective distribution of responsibilities can enhance marital satisfaction and reduce conflict levels.

Key words: Congruence, distribution of duties, marital satisfaction, gender roles, family relationships.

Актуальність проблеми. Проблема, яка досліджується в цій статті, стосується впливу конгруентності уявлень подружжя про розподіл домашніх обов'язків на їхнє задоволення подружнім життям. Домашні обов'язки є важливим елементом повсякденності, і те, як ці обов'язки розподіляються між партнерами, може суттєво впливати на якість стосунків. Уявлення щодо справедливого розподілу домашньої роботи, а самечоловіка і жінки, можуть не збігатися, що може створювати передумови для конфліктів, незадоволеності та зниження емоційної близькості в парі. Особливо актуальною ця проблема є в контексті сучасних гендерних ролей: хоча жінки активно беруть участь у трудовій діяльності за межами дому, вони часто залишаються відповідальними за більшість хатніх справ, що може створювати дисбаланс і призводити до емоційного перенавантаження.

Невідповідність уявлень між партнерами про розподіл домашніх обов'язків, коли один із них відчуває, що бере на себе більше зобов'язань, ніж інший, часто стає причиною внутрішньої напруги та розчарування. Домашні обов'язки часто залишаються нерівномірно розподіленими, особливо в умовах, коли соціальні та культурні стереотипи підсилюють традиційні гендерні ролі, внаслідок чого основна частина хатньої роботи перекладається на жінок. З іншого боку, конгруентність уявлень щодо того, хто за що відповідає вдома, сприяє формуванню відчуття

справедливості та партнерства, що позитивно відображається на загальному рівні подружнього задоволення. Однак потрібно враховувати соціальні та культурні чинники, які формують ці уявлення, зокрема вплив традиційних гендерних стереотипів. В умовах, коли гендерні ролі еволюціонують, і чоловіки все більше беруть на себе частину домашніх обов'язків, важливо дослідити, як узгодженість цих очікувань впливає на емоційний добробут пари.

Завданням цієї статті є всебічний аналіз впливу конгруентності уявлень подружжя стосовно розподілу домашніх обов'язків на їхнє подружнє задоволення. Основна мета полягає у виявленні ключових факторів, що визначають узгодженість рольових очікувань між партнерами, включаючи такі аспекти, як побутова організація, емоційна підтримка, соціальні функції та поведінкові моделі у шлюбі. Особлива увага приділяється гендерним аспектам, які впливають на розподіл домашніх обов'язків та подружнє задоволення, з урахуванням змін у сучасних сімейних ролях і соціальних нормах.

Виклад основного матеріалу. Питання психології сім'ї та конгруентності уявлень про сімейні ролі в шлюбі вивчали такі вчені, як Горецька О. В., Карпова Д.Є., Кучманич І. М., Ушакова І. М., Сердюк Н. І., Цільмак О. М.,

Конгруентність уявлень про сімейні ролі є важливим фактором, який впливає на стабільність та якість подружніх відносин. Уявлення партнерів щодо того, як мають бути розподілені сімейні ролі, визначають рівень їхнього задоволення шлюбом. Узгодженість або відповідність очікувань щодо розподілу обов'язків, емоційної підтримки, соціальних функцій та поведінкових аспектів є основним чинником гармонії в сім'ї.

Д.Є. Карпова наголошує на важливості узгодженості рольових очікувань і реальності у шлюбі, акцентуючи на тому, що узгодженість очікувань є емоційно-оцінковим параметром якості шлюбних відносин [2]. Відповідно, рольова узгодженість, або конгруентність, є мірою відповідності між рольовими очікуваннями одного партнера та домаганнями іншого. Ця узгодженість стосується таких важливих аспектів шлюбу, як побутова організація, емоційно-психологічні функції подружжя, соціальна активність та зовнішня привабливість партнерів. Неузгодженість в цих сферах може призводити до конфліктів та емоційного дискомфорту, що негативно впливає на подружнє задоволення.

Значна частина сучасної молоді в Україні має ідеалізовані або нереалістичні уявлення про шлюб та сімейне життя. Це часто стає причиною проблем у стосунках, оскільки реальність не завжди відповідає їхнім очікуванням. За Д. Є. Карповою, ця ситуація є наслідком того, що сучасні сім'ї відрізняються від традиційних уявлень, які існують у суспільстві [2]. Рольові зміни, зокрема через емансипацію жінок та

стирання гендерних меж у професіях, призвели до того, що сучасні пари стикаються з невизначеністю норм, що регулюють рольові відносини в сім'ї.

Вітчизняні дослідниці О.О. Абрамюк та Л.І. Дідковська також акцентують на важливості рольової узгодженості між партнерами [1]. Вони зазначають, що узгодженість ролей знижує напруженість у відносинах і сприяє гармонії в сім'ї, тоді як неузгодженість веде до конфліктів. Чітке визначення ролей і здатність домовлятися щодо їх розподілу сприяють стабільності відносин і сімейному благополуччю. Зміни у традиційних уявленнях про сімейні ролі також створюють виклики для молодих сімей, особливо на початку спільного життя. Т. Коломієць та В. Тачук підкреслюють, що узгодженість сімейних цінностей, рольових очікувань та поведінки є ознакою загальної функціонально-рольової структури сім'ї [3].

Дослідниця Сазонова О.В. вказує на те, що в сучасному суспільстві змінилися взаємини між трьома ключовими суб'єктами: суспільством, сім'єю як малою групою та індивідом [4]. Феномен перевернутої піраміди, а також зміни в оцінці важливості сім'ї та її моделей значно впливають на розподіл сімейних ролей. Індивідуалізація, розширення функцій сім'ї та поява альтернативних її моделей створюють нові виклики та можливості для сучасних сімейних структур. Це потребує перегляду й адаптації традиційних уявлень про сімейні ролі відповідно до нових соціальних умов.

Яблонська Т. М. виділяє кілька ознак структурно-функціональної трансформації сім'ї в умовах невизначеності або суперечливості сімейних ролей [5]. Серед них можна назвати такі: прагнення домінувати і тенденція до влади з боку обох партнерів, невідповідність рольової поведінки, жорсткі сімейні норми, маніпуляції іншими членами родини, ігнорування почуттів і потреб один одного, схильність до конфліктів, а також труднощі в адаптації молодого подружжя через невинновдано високі дошлюбні очікування та завищені вимоги до партнера.

Висновки. Таким чином, конгруентність уявлень подружжя про розподіл домашніх обов'язків є важливим чинником, що впливає на задоволення подружнім життям. Узгодженість очікувань сприяє гармонії у стосунках, зменшенню конфліктів і підвищенню емоційної близькості, тоді як невідповідність у цих уявленнях може призводити до напруженості та розчарування.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Абрамюк О.О., Дідковська Л.І. Умови формування та фактори суб'єктивного благополуччя особистості у шлюбі. *Науковий журнал «Габітус»* ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», 2020 Випуск 13. Т. 1. С. 98-104.

- 2 Карпова Д. Є. Психологічний зміст та функції уявлень студентської молоді про сімейні ролі шлюбних партнерів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: психологічні науки: зб. наук. праць ХДУ*. Херсон: ВД «Гельветика», 2017. Вип. 2, Т. 2. С. 8-14.
- 3 Коломієць Т., Тачук В. Чинники задоволеності шлюбом на різних етапах дорослості *Психологія: реальність і перспективи. Збірник наукових праць РДГУ*. 2019 Випуск 13. с.159-164.
- 4 Сазонова О.В. Сімейні цінності та рольові установки подружніх пар. *Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Проблеми сучасної психології*. 2018. Випуск 39. С. 272-295
- 5 Яблонська Т. М. Актуальні проблеми досліджень сучасної сім'ї в Україні. *Український соціум*. 2004. № 2. С. 80-84.

Науковий керівник кандидатка психологічних наук, доцентка Білоус Р.М.